

Ткач С.М.,

к.е.н., м.н.с. відділу розвитку виробничої сфери
регіону та інвестицій,Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього
Національної академії наук України

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Анотація. У статті досліджено розвиток економічної співпраці між Україною і Європейським Союзом в інвестиційній сфері. Визначено ключові ризики та можливості для інвесторів України з країн Європейського Союзу в умовах зони вільної торгівлі. Запропоновано рекомендації центральним та регіональним органам влади щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, ризики, можливості, прямі іноземні інвестиції, зона вільної торгівлі між Україною і ЄС.

Постановка проблеми. Сучасна трансформація вітчизняної економіки відбувається у складних умовах, які характеризуються поглибленням зовнішніх і внутрішніх ризиків. У 2014 р. Україна зайняла перше місце у світі за темпами падіння ВВП (6,5%), опередивши такі країни, як Лівія, Макао і Екваторіальна Гвінея [16]. Згідно з прогнозами [14], подібна динаміка спостерігатиметься до кінця 2015 р. Без зростання надходжень інвестицій та їх ефективного використання неможливо забезпечити відновлення вітчизняної економіки. З огляду на це виникає актуальна необхідність у пошуку нових можливостей для залучення інвестицій в Україну. Однією з таких можливостей є зона вільної торгівлі з Європейським Союзом (ЄС).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та створення зони вільної торгівлі активно досліджується науковцями й практиками упродовж останніх років. Зокрема, на замовлення Європейської Комісії експерти Центру європейських політичних досліджень, Інституту світової економіки і Міжнародного центру перспективних досліджень провели оцінювання можливої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Згодом Міжнародним центром перспективних досліджень було ґрунтовно розкрито питання впливу створення зони вільної торгівлі з ЄС на економіку України, включно з дослідженням перспектив залучення прямих іноземних інвестицій та моделюванням змін умов торгівлі [2]. В Інституті економіки та прогнозування НАН України провідними науковцями на чолі з В. Гесцем, Т. Остапко і А. Даниленко було розроблено рекомендації щодо імплементації положень Угоди, що базуються на аналізі досвіду впровадження структурних реформ країнами Центральної та Східної Європи протягом періоду набуття ними членства в ЄС [5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на існуючий доробок науковців з даної проблематики, у сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває потреба в дослідженні особливостей інвестування економіки України в умовах зони вільної торгівлі з ЄС. У цьому контексті особливу вагомість становить визначення ключових ризиків та можливостей залучення додаткових прямих іноземних інвестицій з країн ЄС в економіку України.

Мета статті полягає у виявленні ключових ризиків інвестиційної діяльності в Україні та можливостей для інвесторів з країн ЄС в умовах зони вільної торгівлі задля визначення шляхів поліпшення інвестиційного клімату в Україні.

Вклад основного матеріалу дослідження. Україна у 2014 р. за обсягами прямих іноземних інвестицій серед 196 країн світу займала 42-е місце [10]. Водночас, згідно з даними міжнародної консалтингової мережі BDO [13], у 2015 р. за рівнем інвестиційної привабливості Україна посідає 89-е місце серед 174 досліджених країн світу. Це найкращий результат країни за останні роки (рис. 1). Необхідно зазначити, що у 2015 р. Україна разом із Болгарією і Румунією входить до трійки лідерів країн Східної Європи за потенціалом внутрішнього ринку, опередивши такі країни, як Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Молдова, Росія і Білорусь. За рівнем потенціалу виробничої бази наша країна є п'ятою серед країн Східної Європи. Таким чином, можна впевнено стверджувати, що Україна має вагомий потенціал для залучення додаткових прямих іноземних інвестицій, насамперед з країн ЄС.

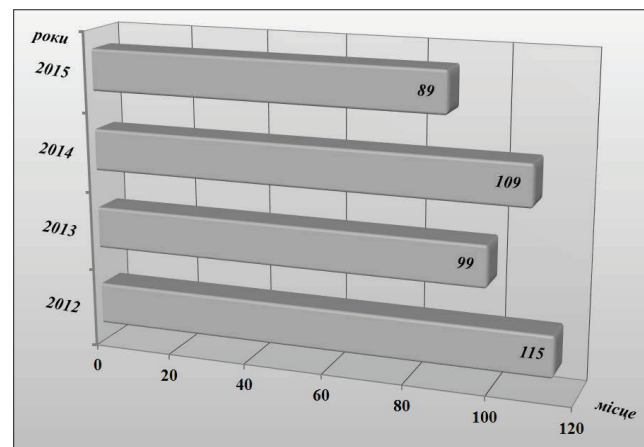

Рис. 1. Місце України у світі за рівнем інвестиційної привабливості

Джерело: побудовано на основі даних [15]

Україна досить тісно пов'язана з ринком країн ЄС, в який було експортовано 27% від загального експорту товарів та послуг, а імпортовано – 37%. Цей ринок є другим за обсягами для України після сукупного ринку країн СНД [4]. Окрім того, країни ЄС для України є стратегічним інвестиційним партнером (рис. 2). Адже ними в економіку України було залучено 79,0% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій у середньому за 2010–2014 рр. Зокрема, найбільші обсяги інвестицій надходили з Кіпру, Німеччини, Нідерландів, Австрії, Великої Британії, Франції, Швейцарії та Італії. Своєю чергою,

Україна понад 90% прямих інвестицій спрямовувала в країни ЄС (93,7% у середньому за 2010–2014 рр.) [6].

Однак, говорячи про рух інвестицій між Україною і ЄС, необхідно зазначити про наявність проблеми виведення українського капіталу в офшорні зони задля мінімізації податків та адміністрування в разі розміщення акцій на зовнішніх ринках. Серед країн ЄС офшорною зоною є Кіпр. Так, на цю країну відводилося 30% прямих іноземних інвестицій в Україну у 2014 р. і 28,6% у січні-вересні 2015 р. та 91,6% прямих інвестицій з України у 2014 р. і 93,0% у січні-вересні 2015 р. [3; 6]. Фактично в Україні здебільшого відбувався приріст не реальних прямих іноземних інвестицій, а приріст обсягів репатріації капіталу, тобто капіталу, який був свого часу виведений з економіки України. Це ставить під сумнів ефективність використання таких прямих іноземних інвестицій.

В останні роки в Україні внаслідок зростання ризиків інвестиційної діяльності почала формуватися тенденція до скорочення інвестування економіки [11]. Так, у 2014 р. падіння обсягів капітальних інвестицій становило 12,2%¹, а у січні-червні 2015 р. – 9,2% [6]. Обсяги прямих іноземних інвестицій (за наростаючим підсумком) у 2014 р. були на 21% меншими, аніж у 2013-му, а з країн ЄС – на 18,2%. У I півріччі 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014-го інвестування з боку іноземних інвесторів скоротилося на 14,3%, з країн ЄС – на 14,4%, що насамперед зумовлено курсовою різницею внаслідок девальвації гривні. Серед регіонів України за цей період найбільше скорочення прямих іноземних інвестицій (за наростаючим підсумком) відбулося у Вінницькій, Черкаській (на понад 30%), Луганській, Донецькій, Сумській і Кіровоградській (на понад 25%) областях.

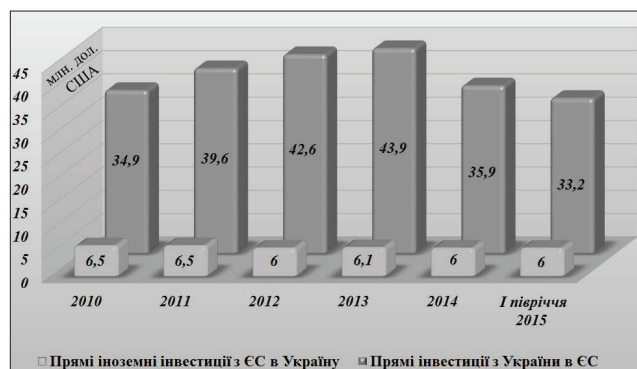

Рис. 2. Динаміка значень прямих інвестицій між Україною і ЄС

Джерело: побудовано на основі [3; 6]

За результатами досліджень Європейської бізнес-асоціації [7], тенденція до погіршення інвестиційного клімату в Україні розпочалася ще з III кварталу 2011 р. і триває дотепер. Виняток становили II–III квартали 2013 р., I–II квартали 2014 і 2015 рр., коли відбулося незначне його поліпшення. Однак у I півріччі 2015 р. рівень інвестиційної привабливості України оцінюється як негативний (2,66 бали з п'яти можливих). Більше того, понад 80% опитаних керівників компаній Європейською бізнес-асоціацією у II кварталі 2015 р. не помітили позитивних зрушень інвестиційного клімату в Україні. Зокрема, до ключових ризиків розвитку інвестиційної діяльності в Україні вони віднесли: відсутність практичної реалізації задекларованих

¹ Узагальнені дані по Україні вказані без урахування тимчасово анексованої території АР Крим і м. Севастополь

реформ, неефективність чиновників середнього рівня, слабке валютне регулювання, девальвація гривні і непередбачувана політика Національного банку України, введення нових імпорتنних мит, податковий тиск, неефективна боротьба з корупцією.

Згідно з рейтингом інвестиційної привабливості регіонів, проведеного Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій [8; 9], за 2013–2014 рр. інвестиційний клімат в окремих регіонах істотно погіршився. Зокрема, з 12 регіонів, позиції яких знизилися у цьому рейтингу, найбільшим падіння було Донецької (-18 п.), Луганської (-14 п.), а також Закарпатської (-14 п.) областей. Керівники підприємств у цих регіонах ключовими перешкодами в інвестиційній діяльності 2014 р. називали: високий конкурентний тиск, недостатній попит, несприятливу політичну ситуацію (у Донецькій і Луганській областях), високий податковий тягар (у Закарпатській і Луганській областях), високі ставки кредитування (у Закарпатській області), високі регулятивний тиск (у Донецькій області), проблеми ліквідності (у Закарпатській і Луганській областях), а також корупцію (у Донецькій області).

Незмінно низькою інвестиційна привабливість залишилася у Чернівецькій області. У 2014 р. аутсайдерами у рейтингу інвестиційної привабливості стали також Херсонська, Закарпатська, Луганська і Донецька області. Тоді як у 2013 р. ними були Запорізька, Кіровоградська, Полтавська і Хмельницька області.

Як зазначено у рейтингу країн світу Doing business-2016 [17], Україна займає 83-тє місце серед 189 країн світу за легкістю ведення бізнесу. Порівняно з попереднім аналізованим періодом відбулося погіршення позицій України за такими показниками: захист міноритарних інвесторів (на 1 п.), отримання дозволів на будівництво (на 1 п.), оподаткування (на 1 п.), а також отримання кредиту (на 2 п.). Окрім того, в Україні залишається недостатньо розвинутою міжнародна торгівля (109-е місце у світі), що насамперед обумовлено складністю процедурного регламенту експортно-імпорتنної діяльності. Тому створення зони вільної торгівлі між Україною і ЄС здатне позитивно вплинути на цей процес.

Таким чином, несприятливий інвестиційний клімат в Україні здебільшого зумовлений впливом внутрішніх ризиків, а не зовнішніх. Більше того, такі перепони розвитку інвестиційної діяльності, як корупція, відсутність дієвих реформ судової системи, проблеми прав власності та захисту інвесторів, надмірний податковий тиск, не є новими для України. З року в рік ці питання залишаються відкритими і набувають хронічного характеру. Особливо чутливо на них реагують зовнішні інвестори, через що їх частка серед джерел фінансування інвестиційної діяльності в Україні залишається стабільно низькою упродовж років (до прикладу, 4,1% у I півріччі 2015 р.). Водночас для внутрішніх інвесторів такі перепони не дають можливість залучати інвестиції на розширення своєї діяльності, оновлювати основні засоби і впроваджувати нові технології.

Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі, яка передбачена Угодою про асоціацію між Україною і ЄС (далі Угода), вступить у дію з 1 січня 2016 р. і відкриє нові можливості для вітчизняних та іноземних інвесторів. Серед них можна виділити такі.

1. Визначення нормативно-правової бази вільного переміщення не лише товарів, послуг, частково робочої сили, але й інвестицій. Україна і ЄС зобов'язані сприяти виконанню та подальшій лібералізації положень Угоди щодо полегшення руху капіталу (стаття 147 Глави 7 IV розділу Угоди) [16]. Зокрема, Україна зобов'язується щодо інших операцій на рахунку операцій з капіталом і фінансовому рахунку платіжного балансу завер-

шити лібералізацію операцій на рахунок операцій з капіталом і фінансовому рахунку платіжного балансу відповідно до рівня лібералізації країн ЄС (стаття 145 Глави 7 IV розділу Угоди). Ці заходи дозволять спростити умови здійснення інвестиційної діяльності для обох сторін і, відповідно, покращити інвестиційний клімат, що в сучасних умовах є гострою необхідністю.

2. Відкриття нових ринків для здійснення інвестиційної діяльності, зокрема, можливість залучати інвестиції у найпривабливіші сфери господарювання з дешевою робочою силою та наявною сировиною. Згідно з даними Міжнародного центру перспективних досліджень [2], найімовірніше інвестори з країн ЄС будуть спрямовувати свої кошти в об'єкти таких сфер господарювання в Україні: фармацевтичне виробництво; оптову й роздрібну торгівлю; торгівлю транспортними засобами; виробництво жирів; виробництво інших харчових продуктів; виробництво напоїв; тютюнову промисловість; текстильну промисловість і пошиття одягу; операції з нерухомістю та діяльність у сфері інформатизації.

3. Налагодження тіснішої співпраці інвесторонадавачів та інвестоотримувачів з обох сторін. Окрім того, з відкриттям зони вільної торгівлі збільшиться рівень конкурентної боротьби, що позитивно вплине на розвиток бізнес-середовища в регіонах України.

4. Отримання кредитів. Важливим є положення цієї Угоди про забезпечення вільного руху капіталу, пов'язаного з наданням кредитів, які стосуються торговельних операцій, або з наданням послуг, в яких бере участь резидент однієї зі сторін, а також капіталу, пов'язаного з портфельними інвестиціями і фінансовими позиками та кредитами інвесторів іншої сторони. За допомогою цього в Україні у суб'єктів підприємницької діяльності розширяться можливості для отримання кредитів. Адже у структурі джерел фінансування інвестиційної діяльності в Україні 69,3% становлять власні кошти підприємств та організацій і лише 10,2% – кредити банків та інші позики (у січні-червні 2015 р.) [6].

6. Збільшення обсягів інвестицій з країн ЄС, обсягів двосторонньої торгівлі та, відповідно, збільшення надходження валютних коштів. Досвід країн Центрально-Східної Європи, які вступили у зону вільної торгівлі з ЄС, демонструє зростання надходжень прямих іноземних інвестицій. Зокрема, серед країн – сусідів України в середньому частка прямих іноземних інвестицій у ВВП країн за три роки до і три роки після підписання становила: у Польщі – 1,0% проти 2,4%, Словаччині – 1,5% проти 5,3%, Угорщині – 4,8% проти 7%, Румунії – 0,6% проти 1,75% [2].

7. Створення умов для поліпшення технічного та технологічного стану вітчизняних підприємств. Це можливо як за рахунок прямих іноземних інвестицій з країн ЄС, так і спрощення доступу до якісної імпоротної техніки та устаткування.

Міністерство економічного розвитку та торгівлі України при умові макростабілізації та проведення модернізації економіки сподівається на поживлення інвестиційної активності у 2016–2019 рр., у тому числі за рахунок інвесторів з країн ЄС. Так, за оптимістичним прогнозом Уряду України, обсяги прямих іноземних інвестицій зростуть у 2015 р. на 2,5%, у 2016 р. – на 5,1%, у 2017–2019 рр. – на 19,2%. Натомість, згідно з песимістичним прогнозом, приріст іноземного капіталу у цих роках становитиме, відповідно, 0,5, 1,0 і 1,9% [14]. Проте, враховуючи можливості зони вільної торгівлі між Україною і ЄС, існує висока ймовірність перевершити прогнозовані показники інвестування України за рахунок іноземних інвесторів з країн ЄС.

Висновки. Оскільки лише за умови наростаючого приросту інвестицій можливим є економічний поступ в країні, першочерговою вимогою є усунення причин погіршення інвестиційного клімату в регіонах України. Розвиток інвестиційної діяльності в Україні має базуватися на сучасних пріоритетах економічних перетворень, зазначених у Щорічному Посланні Президента України до Верховної Ради «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році» [1]: інклюзивному зростанні, побудові відкритої конкурентної економіки, продовженні євроінтеграційного курсу, забезпеченні випереджального розвитку економіки на основі підвищення рівня технологічності, розширенні міжнародного співробітництва.

Таким чином, на національному рівні для покращення інвестиційного клімату необхідно: забезпечити ефективність реалізації задекларованих реформ, зокрема, у судовій, податковій системах, адміністративно-територіальному устрої; провести якісно нову інвестиційну політику; підвищити захист інвесторів та їх прав власності; покращити співпрацю між органами влади та інвесторами.

З огляду на це рекомендуємо:

- *Кабінету Міністрів України:*

- розробити Державну цільову економічну програму розвитку інвестиційної діяльності на період до 2020 р. з врахуванням сучасних трансформацій економіки та наявних ризиків, а також процесів децентралізації та євроінтеграції. Зокрема, доцільно до пріоритетних напрямів інвестування віднести сфери господарювання, які є основою IV–V технологічних укладів (органічна хімія, кольорова металургія, автомобілебудування (IV уклад), обчислювальна техніка, телекомунікації, мікро- і оптиковолоконні технології, штучний Інтернет, біотехнології (V уклад)) і, відповідно, передбачити заходи щодо стимулювання їх діяльності;

- сформувати дієвий механізм формування організаційно-інституційних, фінансових, правових передумов для розвитку інноваційної діяльності. Зокрема, за допомогою запровадження системи спільного фінансування, а саме створення венчурного фонду для фінансування інноваційних проєктів, що дасть можливість мінімізувати ризики для підприємств; надання податкових канікул, що дозволить розширити коло інвесторів та збільшити обсяги фінансування цього виду діяльності; налагодження трансферу технологій на внутрішньому і зовнішньому ринках із використанням тріади «влада – бізнес – наука» забезпечить швидше впровадження інноваційних підходів у практичну діяльність вітчизняних підприємств тощо;

- розробити пакет пропозицій до нормативно-правових актів, які дозволять спростити умови здійснення інвестиційної діяльності. Зокрема, у Податковий кодекс України доцільно внести положення, які передбачають надання спеціальних податкових режимів для інвесторів, особливо на початкових стадіях інвестування. З метою усунення причин корупції потребують удосконалення нормативно-правові акти, що регламентують діяльність регуляторних органів (Господарський та Податковий кодекси України, закони України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про адміністративні послуги» та ін.), у напрямі забезпечення прозорості їх діяльності та зниження тиску на суб'єктів інвестиційної діяльності, зокрема, за рахунок впровадження е-урядування;

- сприяти оптимізації виробничого комплексу України. Скорочення виробництва на південно-східних територіях України дає можливість для трансформування промислового комплексу з формуванням нових виробничих ланцюгів на вищому

техніко-технологічному рівні та з урахуванням попиту на зовнішніх ринках. У цьому контексті, виходячи з наявного інвестиційного потенціалу областей України, потрібно створити відповідні регіональні виробничі кластери;

- покращити стан інфраструктури, насамперед транспортної, оскільки якісна інфраструктура регіонів дозволить більшою мірою використати переваги географічного розташування регіонів. Для фінансування таких інфраструктурних проектів необхідно використовувати не лише бюджетні кошти, а також залучати інвесторів на принципах державно-приватного партнерства.

На регіональному рівні для поліпшення інвестиційного клімату та ефективності використання інвестицій доцільно:

- *регіональним та місцевим органам влади:*
 - підвищити ефективність регіонального управління, відмовитися від старих моделей управління розвитком інвестиційної діяльності та застосовувати нові теорії управління в державному секторі, зокрема таких, як новий публічний менеджмент (New Public Management), що базується на деюрократизації і маркетингізації. У цьому контексті необхідно підвищувати професійні якості менеджерів у регіональних та місцевих органах виконавчої влади;

- поліпшити рівень державно-приватного партнерства, розширюючи коло учасників, особливо з країн ЄС. У цьому контексті необхідно сприяти створенню бізнес-інкубаторів, наукових парків та технопарків. Надавати відповідні консалтингові послуги бізнес-структурам та надавати організаційну підтримку щодо міжнародних програм, грантів, що не лише сприятиме вирішенню проблеми дефіциту коштів на інновації, а й налагодить міжнародну співпрацю, створить передумови для нових виробничих зв'язків.

- *регіональним центрам розвитку:*
 - здійснювати оцінювання ризиків інвестиційної діяльності в регіонах та рейтингування адміністративно-територіальних одиниць регіону за рівнем ризиків та інвестиційної привабливості;

- проводити моніторинг інвестиційних проектів, які були реалізовані/нереалізовані на території регіону задля максимального попередження ризиків учасників інвестиційної діяльності. На основі отриманих результатів моніторингу формувати базу даних надійності інвесторів.

Література:

1. Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К. : НІСД, 2015. – 684 с.
2. Вплив створення зони вільної торгівлі з ЄС на економіку України. Аналітичне дослідження / Міжнародний центр перспективних досліджень. – К., 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://icps.com.ua/assets/uploads/files/analytical_research.pdf.
3. Зовнішньоекономічна діяльність / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Зона свободної торгівлі Швейцарія-ЄС економит швейцарським фірмам мільярди / Деловач Швейцарія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://business-swiss.ch/2013/11/ch-eu-freihandelszone/>.
5. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: рекомендації на основі досвіду країн Східної Європи : [наукова доповідь] / За ред. акад. НАН України В.М. Геця, чл.-кор. НАН України А.І. Даниленка, чл.-кор. НААН України, д-ра екон. наук Т.О. Осташко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2015. – 104. с.
6. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у січні-червні 2015 р. / Експрес-випуск від 14.08.2015 р. № 373/0/03.5вн-15 /

Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

7. Індекс інвестиційного клімату / Європейська бізнес-асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.eba.com.ua/static/indices/iai/Index_28_Ukr_2015.pdf.
8. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2013 рік / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К., 2013. – 50 с.
9. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2014 рік / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К., 2014. – 390 с.
10. Рейтинг стран мира по уровню прямых иностранных инвестиций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/research/foreign-direct-investment-index/info>.
11. Ткач С.М. Управління ризиками інвестиційної діяльності в регіоні: теоретичні основи та прикладні аспекти : [монографія] / С.М. Ткач. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2015. – 234 с.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf).
13. Україна піднялася в рейтингу інвестиційної привабливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bbc.com/ukrainian/business/2015/06/150605_investattractivness_ukraine_az.
14. Україна: перспективи розвитку. Консенсус-прогноз / Міністерство економічного розвитку та торгівлі. – 2015. – Вип. 38. – 28 с.
15. BDO IBC Overall ranking / BDO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index/>.
16. Bloomberg: Украина вошла в пятерку стран с самыми «несчастливыми» экономиками [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://apostrophe.com.ua/news/economy/2015-03-03/bloomberg-ukraina-voshla-v-pyaterku-stran-s-samyimi-neschastnyimi-ekonomikami/17014>.
17. Doing business 2016. Украина / Группа Всемирного банка [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>.

Ткач С.Н. Развитие инвестиционной деятельности в Украине в условиях зоны свободной торговли между Украиной и ЕС

Аннотация. В статье исследовано развитие экономического сотрудничества в инвестиционной сфере между Украиной и Европейским Союзом. Определены ключевые риски и возможности для инвесторов Украины из стран Европейского Союза в условиях зоны свободной торговли. Предложены рекомендации центральным и региональным органам власти относительно улучшения инвестиционного климата в Украине.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, риски, возможности, прямые иностранные инвестиции, зона свободной торговли между Украиной и ЕС.

Tkach S.N. The development of investment activity in Ukraine in the conditions of Free Trade Area between Ukraine and the EU

Summary. The development of economic collaboration an investment sphere between Ukraine and the European Union has been investigated. The main risks and possibilities of the investors from the countries of the European Union in the conditions of Free Trade Area have been defined. The recommendations of improvement of investment climate in Ukraine for central and regional government bodies have been offered.

Keywords: investment activity, risks, possibilities, direct foreign investments, Free Trade Area between Ukraine and the EU.